

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิต

ระดับปริญญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน

Effecting Factors toward Attitudes and Behaviors regarding Gambling Activities of Undergraduate Students: A case study of Burapha University, Bangsean

¹พงศธร แก้วมณี และ ²ปาริฉัตร ปोंงโล่

Pongsathon Kaewmanee and Parichat Pongloe

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Political Science and Law, Burapha University, Thailand.

¹E-mail: pongsathonk@buu.ac.th, ²parichatpo@go.buu.ac.th

Received November 16, 2021; Revised November 25, 2021; Accepted November 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีที่มาจากการที่ปัจจุบัน ปัญหาการพนันได้แพร่หลายอยู่ในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งจะส่งผลเสียในอนาคต คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาภายใต้แนวคิดเพื่อให้ทราบปัจจัยสภาพแวดล้อมพื้นฐาน ตลอดจนตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิต เพื่อสะท้อนข้อมูลให้ภาครัฐได้นำไปปรับปรุงนโยบายต่อไป โดยอาศัยกลุ่มตัวอย่างจากนิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา อ้างอิงตัวเลขจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีจากกองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 36,481 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งการวิจัยนี้อาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นแนวทางในการศึกษา

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า มีนิสิตจำนวนร้อยละ 62 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การเล่นการพนัน และที่น่าสนใจยิ่งขึ้นคือ ร้อยละ 6.5 ของนิสิตที่เคยมีประสบการณ์การเล่นการพนันมีการเล่นการพนันอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่านิสิตที่เล่นการพนันส่วนใหญ่กลุ่มเพื่อนก็มีการเล่นการพนันด้วยเช่นกัน โดยสถานที่ที่มีการพบเห็นการเล่นการพนันมากที่สุดคือ หอพักร้อยละ 35.1 และรองลงมาคือบ้านพักร้อยละ 26.3 ฉะนั้นคณะผู้วิจัย จึงได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นการแก้ปัญหาในระยะยาวไว้ว่า ให้มีการปลูกฝังเยาวชนให้รับรู้ถึงพิษภัยของการพนันตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถานศึกษาและภาครัฐ และได้ให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการและการทำวิจัยไว้ว่า ควรทำการศึกษาโดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งทำการศึกษาจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของภาครัฐด้วย

คำสำคัญ: ทัศนคติ; พฤติกรรม; การเล่นการพนัน; นิสิตปริญญาตรี

Abstract

The research is about the current situation. The issue about gambling activity is widespread in society, as well as among students of higher education institutions, that influencing negatively to the future national power. The researchers conducted a study to determine the factors under the underlying environment, as well as variables or factors that

influencing the attitudes and behavior of students gambling. The study could give information to the government for editing policies. The study sample is collected from undergraduate students of Burapha University. According to figures from the Division of register and education evaluation Burapha University, the total students are 36,481, and the sample of this research is 400 individuals. On this study, researchers apply quantitative research methods in the study guide.

The findings conclude that there are 62 percent of students has experienced gambling. It is interesting to know that 6.5 percent of students has often played gambling, and mostly the students who gambling, their friends also play. Among the favorite locus of gambling are dormitory (35.1%) and house (26.3%) Thus, the researchers promote of policy making recommendations for the long-term solution. To cultivate young people to recognize the harm of gambling, it is started from the family, Education institution, and Government. This writing provides idea to the academic and research that should study by based on both quantitative and qualitative research methods. The upcoming study could focus on people who have responsible of the government.

Keywords: Attitudes; Behaviors; Gambling Activity; Bachelor Students

บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีพฤติกรรมชื่นชอบกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ความท้าทาย ที่อาศัยการต่อสู้ด้วยกำลัง และสติปัญญาเท่าที่มนุษย์พึงมี ซึ่งการเล่นการพนันนี้เกิดขึ้นอยู่ทุกมุมโลกหลากหลายประเภท แต่อาจมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของคนที่อาศัยในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ การเล่นการพนันในสังคมไทยนั้น พบว่า มีการเล่นมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุโขทัยในรัชสมัยของพระเจ้าประสาธทอง ซึ่งในยุค นั้นได้เริ่มมีการค้าขายกันระหว่างชาวไทยกับชาวจีน โดยในหมู่คนจีนมักมีการเล่นการพนันชนิดหนึ่งคือ การเล่นถั่ว และโป ที่ได้รับอนุญาตให้เล่นเฉพาะในบ่อนของกลุ่มชาวจีนที่มีฐานะดี ที่จะมีนายบ่อนเป็นผู้บริหารจัดการและมีการเก็บค่าตั้งไว้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการภายในบ่อนอีกด้วย ครั้นเมื่อราชธานีได้เปลี่ยนจากสุโขทัยมาเป็นกรุงศรีอยุธยา ประมาณปี 2230 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ได้ส่ง ชิมง เดอ ลา ลูแบร์ เข้ามาเป็นทูต ซึ่งเขาได้มีการจดบันทึกสำคัญขึ้นหนึ่งไว้ว่า “ชาวสยามมีนิสัยชื่นชอบการเล่นการพนัน ถึงขั้นทำให้ผลาญทรัพย์สินเงินทองจนฉิบหาย ยอมเสียแม้อิสรภาพของตนหรือแม้แต่การขายบุตรหลานเพื่อเป็นการใช้หนี้สิน และหากยังไม่เพียงพอ ตนเองก็ต้องยอมกลายเป็นทาสเพื่อใช้หนี้สินนั้นแทน” (เฉลิมพล พลमुख, 2557) กระทั่งมีการยกเลิกบ่อนเบี้ยในสมัยรัชการที่ 6 ด้วยการออกพระราชบัญญัติห้ามเล่นถั่วโปในราชอาณาจักร หลังจากนั้น ในปี 2473 ก็ได้มีการออกกฎหมายการพนันฉบับแรกขึ้น และต่อมาจึงมีการออกกฎหมายพระราชบัญญัติการพนันขึ้นอีกครั้งในปี 2478 ซึ่งมีผลบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี ได้มีประเด็นที่น่าเป็นห่วงขึ้นในสังคม เนื่องจากในปี 2556 ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ได้ทำการสำรวจจำนวนของนิสิตที่เล่นการพนันแล้ว พบว่า นิสิตมีความนิยมเล่นการพนันที่เรียกว่าการเล่นไพ่มากที่สุดถึง 354,360 คน นอกจากนั้นแล้วยังพบการเล่นการพนันอีกหลายประเภท เช่น การเล่นบิงโก การเล่นพนันฟุตบอลทั้งแบบปกติและแบบออนไลน์ ทำให้เกิดปัญหาที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มนิสิต ที่สามารถเข้าถึงการเล่นการพนันได้ง่ายผ่านระบบออนไลน์และโทรศัพท์มือถือ ประกอบกับ การศึกษาเกี่ยวกับการเล่นการพนันใน

สถาบันอุดมศึกษาในช่วงปี 2555-2556 ที่ได้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาการเล่นการพนันจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ผ่านนโยบายต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันดูแลนิสิต เนื่องจากผลของการศึกษาได้พบผลลัพธ์ที่น่ากังวล คือ มีนิสิตมากกว่า 500,000 คนที่เคยมีประสบการณ์การเล่นการพนันในสถาบันอุดมศึกษา ที่ก่อให้เกิดปัญหา 2 ด้านสำคัญ คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ ที่ทำให้เกิดปัญหานี้สินนอกระบบ และ 2 ด้านสังคม ที่ก่อให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การค้าบริการทางเพศ รวมทั้งอาชญากรรมต่างๆ (สุรัชย์ ชูผกา, 2557)

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลความเป็นมาประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าปัญหาการพนันเป็นปัญหาที่ชุกช่อนอยู่ในสังคมไทยมาอย่างช้านาน กระทั่งล่าสุดได้ถูกลามเข้าครอบงำกลุ่มนิสิต ผู้เป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้นโยบายตลอดจนมาตรการต่าง ๆ สามารถสอดรับกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คณะผู้วิจัยจึงเห็นพ้องที่จะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ อันเป็นที่มาแห่งปัญหาการพนัน ภายใต้หัวข้อ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน” อันจะกลายเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่จะสามารถสะท้อนปัญหาแบบล่างขึ้นบน ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาครัฐ มหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาประกอบการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่แท้จริงได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเล่นการพนันกับปัจจัยสภาพแวดล้อมและกฎหมายของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการพักอาศัยของนิสิตที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเล่นการพนันที่ต่างกัน
2. การเล่นการพนันของผู้ปกครองของนิสิตที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเล่นการพนันที่ต่างกัน
3. การเล่นการพนันของกลุ่มเพื่อนของนิสิตที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเล่นการพนันที่ต่างกัน
4. การรับรู้กฎหมายของนิสิตที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเล่นการพนันที่ต่างกัน
5. นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
6. นิสิตที่มีประสบการณ์การเล่นการพนันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
7. นิสิตที่มีสถานภาพของผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
8. นิสิตที่มีรูปแบบการพักอาศัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
9. นิสิตที่ผู้ปกครองมีประสบการณ์การเล่นการพนันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
10. นิสิตที่กลุ่มเพื่อนมีประสบการณ์การเล่นการพนันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
11. นิสิตที่มีการรับรู้กฎหมายต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
12. นิสิตที่มีการรับรู้บทลงโทษของกฎหมายต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน
13. นิสิตที่มีความเห็นต่อระดับความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันที่ต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยผู้วิจัยจะแบ่งสาระสำคัญในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีนโยบายสาธารณะ ที่มีความหมายอย่างกว้างว่าเป็นสิ่งที่รัฐเลือกที่จะปฏิบัติหรือไม่ ปฏิบัติตามแนวคิดของ Thomas Dye (1978) รวมทั้งมีความหมายครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมและแนวทางต่างๆ ของรัฐบาล ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในอดีต ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน และที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต (ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2554) นอกจากนี้ James Anderson (1994) ยังได้อธิบายลักษณะของนโยบายสาธารณะที่เกิดขึ้นเอาไว้เพิ่มเติมอีกว่าเป็นไปได้ทั้งในเชิงบวกและในเชิงลบ ซึ่งระบบนโยบายสาธารณะนั้นจะมีปัจจัยสำคัญอยู่ 3 ประการที่ส่งผลกระทบในฐานะที่เป็นตัวแปรของกันและกัน ได้แก่ ตัวนโยบายสาธารณะ สภาพแวดล้อมของนโยบาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกันนโยบาย (Dunn, 1994)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบาย โครงการ และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ประเภทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีสิทธิหรือได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีสิทธิในทรัพย์สินตามกฎหมาย และ 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการองค์กรทั้งภายในและภายนอก เช่น ผู้บริหาร บุคลากร ลูกจ้าง ชุมชนท้องถิ่น และคู่แข่ง ดังนั้น นักบริหารที่ดีจึงควรนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่างๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นส่วนในการวางแผนและดำเนินกลยุทธ์ (วิษณุศุทธิ์ เมาระพงษ์, 2557)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ ที่หมายถึง ตัวบ่งชี้การตัดสินใจพฤติกรรม ออกมาจากในความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบ ของบุคคลต่อบุคคล หรือบุคคลต่อวัตถุ หรือบุคคลต่อสถานการณ์ (Gibson, 2000: 102) ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญตามแนวคิดของ Sharon and Saul (1996: 370) ได้แก่ 1) ด้านความรู้และความเข้าใจ อันหมายถึงพื้นฐานความรู้จากความเชื่อ จินตนาการ และการจดจำ 2) ด้านอารมณ์และรู้สึก ที่เกิดขึ้นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อสิ่งที่เป็นเป้าหมาย และ 3) ด้านพฤติกรรม ที่เป็นแนวโน้มของการแสดงออกต่อเป้าหมายนั้นๆ

แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัว ซึ่งจากการศึกษาสภาพทางครอบครัวของเยาวชนที่เคยกระทำความผิดของ ผจงจิตต์ อธิคมนันท์ (2536) นั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กัน คือ 1) เยาวชนอาจมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบจากการสังเกตพฤติกรรมของบิดา มารดา หรือสมาชิกในครอบครัว 2) สภาพทางภูมิศาสตร์ของชุมชนมีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชน 3) การเป็นที่ยอมรับต่อครอบครัวที่ส่งผลต่อการยอมรับหรือปฏิเสธพฤติกรรมบางอย่าง 4) การไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว และ 5) ความล้มเหลวของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีผลสำคัญต่อนโยบายสาธารณะ ซึ่งสภาพแวดล้อมและแนวโน้มทางเศรษฐกิจ จะมีความสำคัญต่อการกำหนดความต้องการของประชาชน โดยจากดูได้จากตัวกำหนดรายได้ประชาชาติ (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539) ได้แก่ ระดับการบริโภคภายในประเทศของประชาชน ระดับการลงทุนของภาคเอกชน ระดับการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล และระดับของการค้าระหว่างประเทศ ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมและแนวโน้มทางด้านสังคม จะมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันออกไป ซึ่งเสนอห์ จุ้ยโต (2540) ได้นำเสนอปัจจัยที่สำคัญไว้คือ วัฒนธรรมหรือค่านิยมที่ที่ปฏิบัติต่อกันมาอย่างยาวนานในสังคมนั้นๆ และสภาพความเป็นชุมชนตัวเมืองที่อาจเป็นแหล่งก่อให้เกิดปัญหาจากความเสื่อมโทรมหรือชุมชนที่แออัด

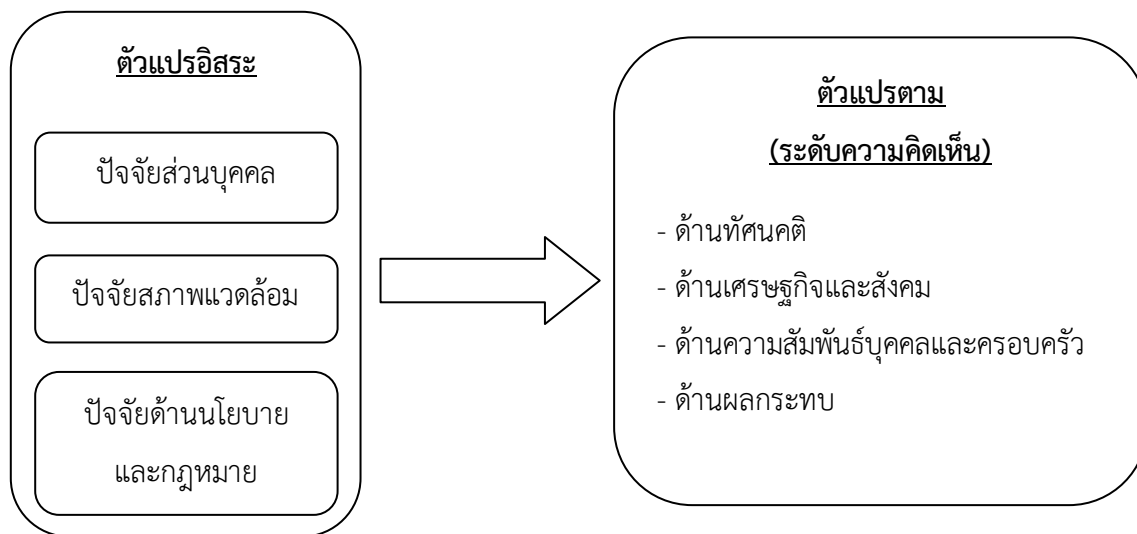
ดังนั้น ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ จึงได้ทำการออกแบบการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีนโยบายสาธารณะ (บทบาทภาครัฐ) แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ปัจจัยสภาพแวดล้อม) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ (ปัจจัยส่วนบุคคล) แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัว

(ปัจจัยด้านครอบครัวและการเลี้ยงดู) และแนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม (ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม) ซึ่งจะมีความครอบคลุมการศึกษาด้านการเล่นการพนันได้อย่างครอบคลุม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา การออกแบบเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการศึกษา

นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเล่นการพนันในสังคมไทย ซึ่งได้มีผู้ทำการศึกษาไว้เป็นจำนวนมากนั้น สามารถสรุปในภาพกว้างอันเป็นผลจากผลงานชิ้นต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1) นิสิตหรือผู้ที่เล่นการพนันส่วนหนึ่งไม่ได้เริ่มเล่นเมื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นั้นหมายความว่าได้มีการเริ่มเล่นหรือมีประสบการณ์ในการเล่นการพนันมาตั้งแต่ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาแล้ว (สุริยะ พ่วงสมบัติ, 2550) 2) จากผลการศึกษาหลายชิ้นพบว่า ผู้ที่เล่นการพนันและบุคคลทั่วไปส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้วว่าการพนันนำมาซึ่งผลกระทบในด้านลบหลายประการ 3) ผู้ที่เคยทำการศึกษาในอดีตบางท่านได้มีการนำหลักธรรมหรือหลักศีลธรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการศึกษา ซึ่งถือว่าสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสังคมชาวพุทธอย่างประเทศไทย (ประจักษ์ กูลพานิช, 2550) 4) ผู้ที่เล่นการพนันนั้นมีจำนวนไม่น้อยที่พบว่าครอบครัวและกลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญในฐานะผู้ที่อยู่แวดล้อมและส่งผลให้นิสิตและนักศึกษาเล่นการพนัน (สุวัฒนา ไพরণ, 2551) 5) ผู้ที่เล่นการพนันบางคนโดยเฉพาะผู้ที่มิใช่นักเรียน อาจใช้การเล่นการพนันเป็นการแสวงหารายได้ทางหนึ่งเพื่อจุนเจือครอบครัวหรืออาจจะใช้เป็นการเสี่ยงโชคตามความสนใจ (สุวัฒนา ไพরণ, 2551) 6) สาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพนันยังคงระบอบอยู่ในสังคมนั้น เนื่องจากยังมีอุปสรรคอยู่หลายประการในการบังคับใช้กฎหมาย (พิทักษ์พงษ์ พันธุประยูร, 2557) 7) จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าระดับของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการพนันนั้นขึ้นอยู่กับอายุ รายได้ และการศึกษา (สมชาย หาญหิรัญ และจิตรลดา ไหมศาสตร์, 2551) 8) การพนันบางประเภทควรที่จะให้มีการดำเนินการอย่างถูกกฎหมาย เช่น กรณีของหวยบนดิน ถึงแม้จะไม่มีกฎหมายรองรับแต่ปรากฏว่ามีการเล่นกันอยู่อย่างแพร่หลาย (ทรงศรี ด้านพัฒนาภูมิ, 2550) 9) หากจะให้มีการแก้ไขปัญหาการพนันให้เข้มข้นขึ้นอาจกระทำได้โดยการเพิ่มมาตรการทางกฎหมายออกมา (สรเสรี ปันทอง, 2553) 10) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันที่มักพบ คือ เกิดความเกียจคร้านในการประกอบอาชีพการงานอื่น ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย ซ้ำยังกลายเป็นตัวถ่วงของสังคมให้เกิดการพัฒนาอย่างล่าช้า ทำให้เกิดความสูญเสียต่อทรัพย์สินส่วนตัวเป็นจำนวนมาก และก่อให้เกิดอาชญากรรมทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง (สุรเชษฐ์ รุ่งเรือง, 2555) และ 11) พบว่าปัจจุบันมีการแอบแฝงส่งเสริมการเล่นการพนันอย่างแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การโฆษณาล่อใจให้ประชาชนร่วมทำการโหวตต่าง ๆ (กรองทอง สุขปณพันธ์, 2556) ซึ่งภาครัฐควรมีการติดตามให้รู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และแสวงหามาตรการในการควบคุมป้องกันมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่ออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการเล่นการพนันของนิสิตรวมทั้งทัศนคติเกี่ยวกับการพนันอันเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อม และนโยบาย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสร้างกรอบขึ้นตามหลักการแห่งทฤษฎี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา เฉพาะที่มี การบริหารงานและจัดการเรียนการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพาบางแสนเท่านั้น โดยอาศัยตัวเลขของจำนวน นิสิตระดับปริญญาตรีจากกองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2558

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จาก 3 กลุ่ม สาขาวิชา จำนวนทั้งสิ้น 19 คณะ/วิทยาลัย

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1967)

$$\text{สูตร} \quad n = N / (1 + [N(e)]^2)$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด/ขนาดของประชากรซึ่งเท่ากับ 36,481 คน

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (sampling error) ในการวิจัยครั้งนี้จะ กำหนดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้ความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างตามตาราง โดย อาศัยข้อมูลสถิตินิสิตจากกองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา ในปีการศึกษา 2558 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มสาขาวิชา/รายชื่อคณะ/วิทยาลัย	จำนวน นิสิต	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะดนตรีและการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และ วิทยาลัยนานาชาติ	21,093	232
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะสหเวชศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์	4,816	52
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะโลจิสติกส์ คณะวิทยาการสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์	10,574	116
รวมทุกกลุ่มสาขาวิชา	36,483	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและหลักการตามทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ศึกษาโดยการนำเครื่องมือวัดที่นักวิจัยและวิชาการได้สร้างขึ้นไว้แล้วมาทำการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับนิสิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี ประเภทการศึกษา ประเภทกลุ่มสาขาวิชา การเคยเล่นการพนัน ความถี่ในการเล่นการพนัน ประเภทของการเล่นการพนัน สถานที่ในการเล่นการพนัน และรายได้ นิสิตต่อเดือน

2) ข้อมูลด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย รายได้ครอบครัวต่อเดือน สถานภาพผู้ปกครอง รูปแบบการพักอาศัย การเล่นการพนันของผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว การเล่นการพนันของเพื่อนสนิทหรือกลุ่มเพื่อน และช่องทางที่สะดวกที่สุดสำหรับเล่นการพนัน

3) ข้อมูลด้านปัจจัยนโยบายและกฎหมาย ประกอบด้วย การรับรู้ว่าการพนันเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย การทราบบทลงโทษของการเล่นการพนัน ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐ ความรู้สึกเมื่อเห็นผู้คนถูกจับกุมข้อหาเล่นการพนัน การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันให้เป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย และการมีกฎหมายบังคับใช้สำหรับการเล่นการพนันของนิสิตเป็นการเฉพาะ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิตต่อประเด็นการพนัน แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยมีประเด็นทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ จำนวน 6 ข้อ ด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 7 ข้อ ด้านความสัมพันธ์บุคคลและครอบครัว จำนวน 6 ข้อ และด้านผลกระทบ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ จากความคิดเห็นของนิสิตอันจะนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหการพนัน โดยเฉพาะในกลุ่มนิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 1 ข้อ

2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

- 1) ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำเครื่องมือวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการดูแลเรื่องการพนัน ตามลำดับ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล และพันตำรวจเอก ดร.นภดล วงษ์น้อม ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสำรวจ โดยพิจารณาด้านองค์ประกอบ เนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 2) ทำการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายข้อ ด้วยวิธีการของครอนบาคโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ .876 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นไปตามมาตรฐานสามารถนำไปใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามไปสัมภาษณ์นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพาบางแสน จาก 3 กลุ่มสาขาวิชา

- 2) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม
- 3) นำแบบสอบถามมาแปลข้อมูลที่ได้เป็นรหัสพร้อมบันทึกด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามทั้งหมด หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบถ้วนทั้งรายละเอียดและจำนวนที่ระบุเอาไว้

- 1.2) บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและทำการบันทึกลงโปรแกรมสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์

- 1.3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกลงคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

- 1.4) ประมวลผลข้อมูลและอธิบายความสำคัญให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- 2) ในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.1) วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ โดยใช้สถิติมาบรรยายเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่าง ตามสภาพทั่วไปด้วยสถิติ ความถี่ และค่าร้อยละ

2.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว จะนำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบหรือลงกลุ่มข้อมูลและสร้างคู่มือลงรหัส จากนั้นจะนำแบบสัมภาษณ์มาให้คะแนน ซึ่งจะยึดเนื้อหาความของข้อความที่ได้เป็นหลัก

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยใช้คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีต่อประเด็นการพนัน

- 3) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t – Test และ One - way ANOVA

- 4) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Chi-square

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ทักษะคิดและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีความคิดเห็นต่อการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และในระดับปานกลาง 3 ด้าน

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติกับการเล่นการพนัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69) ด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการเล่นการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.22) ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการเล่นการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.17) และด้านผลกระทบกับการเล่นการพนัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการศึกษาในระดับทัศนคติเป็นรายด้าน

ประเด็นทัศนคติ/ด้าน	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย (ระดับ)
ทัศนคติกับการเล่นการพนัน	3.69	.881	มาก
เศรษฐกิจและสังคมกับการเล่นการพนัน	3.22	.983	ปานกลาง
ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการเล่นการพนัน	3.17	.998	ปานกลาง
ผลกระทบกับการเล่นการพนัน	3.63	.964	มาก

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการพักอาศัย ประสบการณ์การเล่นการพนันของผู้ปกครอง ประสบการณ์การเล่นการพนันของกลุ่มเพื่อน และการรับรู้กฎหมาย มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเล่นพนันของนิสิต

ปัจจัย	รูปแบบ/ประเภท	ประสบการณ์การเล่นการพนันของนิสิต	
		เคยเล่น	ไม่เคยเล่น
การพักอาศัย	พักกับผู้ปกครอง	63	31
	พักอยู่หอพักมหาวิทยาลัย	49	51
	พักอยู่ภายนอกมหาวิทยาลัย	136	70
การเล่นพนันของผู้ปกครอง	เล่น	83	13
	ไม่เล่น	127	104
การเล่นพนันของกลุ่มเพื่อน	เล่น	184	34
	ไม่เล่น	37	69
การรับรู้กฎหมาย	ทราบ	228	112
	ไม่ทราบ	20	40

ข้อค้นพบข้อที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีอยู่ 5 ตัวแปร ได้แก่ 1)

ประสบการณ์การเล่นการพนัน 2) สถานภาพของผู้ปกครอง 3) ประสบการณ์การเล่นของผู้ปกครอง 4) ประสบการณ์การเล่นของกลุ่มเพื่อน และ 5) ระดับความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐ

นอกจากนี้ จากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการเสนอแนะแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การเพิ่มความเข้มข้นของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน การพัฒนานโยบายการกำกับติดตามของภาครัฐ การแก้ไขให้การพนันเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย การส่งเสริมการควบคุมพฤติกรรมการเล่นการพนันด้วยตนเอง และการมองการพนันเป็นเรื่องปกติของสังคมหรือเป็นเพียงกิจกรรมสำหรับผ่อนคลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตระดับปริญญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน” โดยหลังจากที่ได้มีการบันทึกและอธิบายผลจากการศึกษาแล้วนั้น พบว่า มีหลายประเด็นที่น่าสนใจอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อแวดวงวิชาการและการปฏิบัติการ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากการศึกษาด้านข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า มีนิสิตจำนวนร้อยละ 62 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การเล่นการพนัน และที่น่าสนใจมากกว่านั้น คือ ร้อยละ 6.5 ของนิสิตที่มีประสบการณ์การเล่นการพนันมีการเล่นการพนันอยู่เป็นประจำ โดยประเภทการพนันที่นิยมมากที่สุด ได้แก่ ไพ่ (ร้อยละ 48.3) หว่ยใต้ดิน (ร้อยละ 15.7) และพนันฟุตบอล (ร้อยละ 13.5) ทั้งนี้ สถานที่ที่มีการพบเห็นการเล่นการพนันมากที่สุดตามลำดับ คือ หอพัก (ร้อยละ 35.1) บ้านพัก (ร้อยละ 26.3) และ สถานศึกษา (11.1) จะเห็นได้ว่า 3 กลุ่มสถานที่ดังกล่าวล้วนแต่เป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนิสิตทั้งสิ้น

ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ประสบการณ์การเล่นการพนันของผู้ปกครองนั้นเกิดขึ้นเพียงร้อยละ 24 แต่ประสบการณ์การเล่นการพนันของกลุ่มเพื่อนกลับสูงถึงร้อยละ 54.5 ซึ่งนับได้ว่าการเล่นการพนันของกลุ่มเพื่อนเป็นข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และเมื่อพิจารณาจากตัวเลขทางสถิติของช่องทางสำหรับการเล่นการพนัน พบว่า การนัดเพื่อนเพื่อเล่นการพนัน สูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 51.9 ขณะที่การเล่นการพนันออนไลน์อยู่ที่ร้อยละ 36.8 ส่วนการเล่นการพนันทางบ่อนหรือคาสิโน มีเพียงร้อยละ 8.1 เท่านั้น หมายความว่า กลุ่มเพื่อนเป็นช่องทางที่สะดวกที่สุดสำหรับนิตหมายเพื่อเล่นการพนัน ส่วนการพนันออนไลน์ก็มีความสำคัญเช่นกันแต่ยังไม่มากเท่ากับกลุ่มเพื่อน เท่ากับว่าหากภาครัฐมุ่งหมายที่จะแก้ไขความเสี่ยงต่อการพนันของนิสิต ก็ควรแสวงหามาตรการให้การแก้ไขในสองประเด็นดังกล่าวไปควบคู่กัน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าการพนันออนไลน์ที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงนั้น สอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้านี้ของ พิทักษ์พงษ์ พันธบุรุษ (2557) เรื่อง “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 กับการพนันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต” พบว่าการบังคับใช้ไม่ได้ผล เนื่องจากปัญหาในเรื่องการนิยามการพนันบนอินเทอร์เน็ต และอัตราโทษต่ำ โดยได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวอีกด้วย

สำหรับปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมาย พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85 รับรู้ว่าการพนันเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่ปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ 69 เท่านั้น ที่รับรู้ถึงบทลงโทษของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน หรืออธิบายอีกนัยหนึ่งได้ว่า นิสิตบางคนทราบว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายแต่ไม่ทราบถึงบทลงโทษที่จะตามมาหากถูกจับกุมข้อหาเล่นการพนัน และเมื่อสอบถามถึงระดับความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐ พบว่า ร้อยละ 59 ปฏิบัติโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และมีเพียงร้อยละ 19.5 เท่านั้นที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวด โดยกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 54 รู้สึกเป็นปกติเมื่อพบเห็นผู้ถูกจับกุมข้อหาการเล่นการพนัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเมื่อเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายการถูกจับกุมควรถูกมองว่าเป็นการสมควรแก่เหตุมากกว่า นอกจากนี้ นิสิตยังมีความคิดเห็นถึงร้อยละ 69.5 เห็นว่าควรมีกฎหมายการพนันสำหรับนิสิต ซึ่งอาจจะสะท้อนความรู้สึกของนิสิตได้ว่าพวกเขารู้สึกว่า

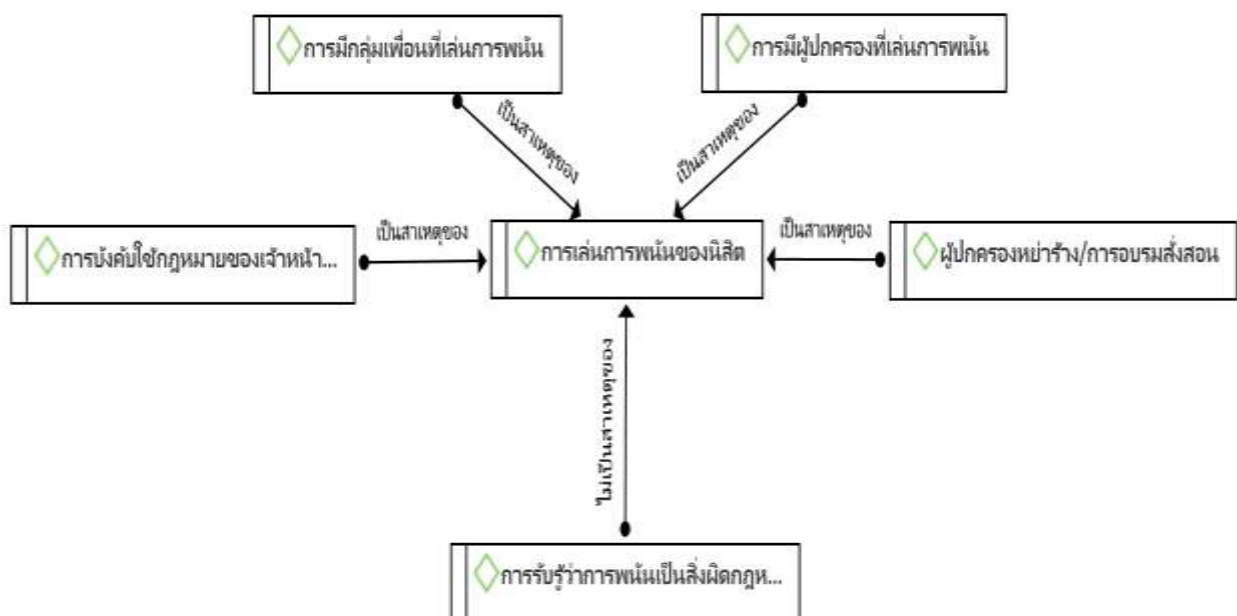
การเล่นการพนันหรือการแก้ไขปัญหาการเล่นการพนันของนิสิตควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษมิใช่เพียงแค่กฎหมายปกติที่มีบังคับใช้อยู่เท่านั้น จากการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเชษฐ์ รุ่งเรือง (2555) เรื่อง “การใช้บังคับกฎหมายการพนันห่วยเถื่อน” ซึ่งพบว่า การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผลส่วนหนึ่งเนื่องจากการมีส่วนร่วมได้เสียของเจ้าหน้าที่รัฐ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองและพักอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัยเคยมีประสบการณ์การเล่นการพนันสูงกว่าผู้ไม่เคยมีประสบการณ์ประมาณ 2 เท่า ขณะที่ผู้ที่พักอาศัยอยู่หอพักมหาวิทยาลัย มีสัดส่วนระหว่างเคยและไม่เคยเล่นการพนันใกล้เคียงกัน หมายความว่าการเล่นส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นอยู่นอกรั้วมหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาต่อ พบว่า การที่ผู้ปกครองและเพื่อนเล่นการพนันส่งผลให้นิสิตเคยเล่นการพนันสูงกว่าไม่เคยเล่นอยู่ประมาณ 6 เท่า หรือ 83:13 กรณีผู้ปกครอง และ 184:34 กรณีเพื่อน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ปกครองและเพื่อนเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่ส่งผลต่อประสบการณ์การเล่นการพนันของนิสิต จากการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ ไพรแก่น (2551) เรื่อง “ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการติดการพนัน : กรณีบ่อนไฟศึกษาอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจัยด้านครอบครัว โดยได้เสนอแนะให้รัฐบาลณรงค์ให้สถาบันครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่แสดงพฤติกรรมการเล่นการพนันให้เห็น และให้อบรมสั่งสอนเรื่องการเล่นการพนันอย่างถูกต้องอีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

นอกจากการอธิบายผลประเด็นต่างๆ ในข้างต้นแล้ว พบว่ามีประเด็นใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยปรากฏตามวรรณกรรมที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งควรมีการอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ความรู้ใหม่

1) ผู้ที่ทราบว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายและเคยเล่นการพนันมีจำนวนสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเล่นถึง 2 เท่า หรือ 228:112 ส่วนผู้ที่ไม่ทราบว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายและเคยเล่นการพนันมีจำนวนต่ำกว่าผู้ที่ไม่เคยเล่น

ถึง 2 เท่า หรือ 20:40 ตามลำดับ ซึ่งสามารถสะท้อนได้เป็นอย่างดีว่านิสิตที่เล่นการพนันส่วนใหญ่ทราบดีอยู่แล้วว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย

2) สถานภาพของผู้ปกครองที่สมรสเป็นผลให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตอยู่ที่ 3.46 โดยสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ผู้ปกครองหย่าร้างที่ 3.32 ซึ่งอาจพออธิบายได้ว่า ผู้ปกครองที่ยังคงสมรสกันอยู่เป็นปกตินั้นมีโอกาสที่จะส่งสอนบุตรหลายให้รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการพนันได้ดีมากกว่า

3) กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีประสบการณ์การเล่นการพนันจะมีระดับความคิดเห็นต่อการพนันสูงที่สุดคือ 3.55 ซึ่งสูงกว่าผู้ที่ผู้ปกครองไม่มีประสบการณ์การเล่นการพนันที่ 3.41 และ ไม่ทราบที่ 3.19 ซึ่งสาเหตุอาจมาจากการที่ผู้ปกครองเล่นการพนันทำให้นิสิตได้สัมผัสถึงผลกระทบต่างๆ ได้โดยตรง

4) กลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มมีประสบการณ์การเล่นการพนันจะมีระดับความคิดเห็นต่อการพนันสูงที่สุดคือ 3.51 ซึ่งสูงกว่าผู้ที่กลุ่มเพื่อนไม่มีประสบการณ์การเล่นการพนันที่ 3.25 และ ไม่ทราบที่ 3.32 ซึ่งสาเหตุอาจคล้ายคลึงกับกรณีของผู้ปกครองเล่นการพนัน ที่ทำให้นิสิตสามารถสัมผัสถึงผลกระทบต่างๆ ได้โดยตรงเช่นกัน

5) กลุ่มตัวอย่างที่มองว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการอย่างเข้มงวดมีระดับความคิดเห็นต่อการพนันต่ำที่สุดที่ 3.29 ขณะที่ผู้ที่มองว่าเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการตามสถานการณ์และปล่อยปะละเลยมีระดับความคิดเห็นอยู่ที่ 3.40 และ 3.52 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายในระดับมหภาคให้มีความชัดเจน โดยควรเร่งกำหนดมาตรการปราบปรามอย่างจริงจัง
- 2) ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันให้มีความทันสมัยและเท่าทันต่อสถานการณ์ หรืออาจมีการกำหนดกฎหมายที่จะบังคับใช้สำหรับเยาวชนเป็นการเฉพาะ
- 3) ควรกำหนดมาตรการและบทลงโทษให้มีความครอบคลุมทั้งผู้เล่นและผู้ปฏิบัติหน้าที่
- 4) ควรใช้กลไกผ่านสื่อต่างๆ ของรัฐให้ช่วยกันส่งเสริมประชาชนให้รับรู้ถึงกฎหมาย อัตราโทษ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนัน
- 5) ในระยะสั้นควรจัดกิจกรรมและรณรงค์เรื่องภัยคุกคามจากการพนันตามสถานศึกษาต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาโดยอาศัยการผสมผสานระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ลึกและสามารถตอบโจทย์ปัญหาการพนันได้ดียิ่งขึ้น
- 2) ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนิสิตกับกลุ่มประชากรอื่นๆ
- 3) ควรทำการศึกษาจากผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบของภาครัฐในประเด็นการเล่นการพนันของนิสิต เพื่อจะได้ทราบข้อมูลอย่างรอบด้านในการกำหนดมาตรการแก้ไข
- 4) ควรศึกษาผลที่ตามมาหากเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการอย่างเข้มงวดต่อนิสิตและประชาชนในกรณีการเล่นการพนัน

เอกสารอ้างอิง

- กรทอง สุขปทุมพันธ์. (2556). *มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 ศึกษากรณีการส่งข้อความสั้น (SMS) เสี่ยงโชคทางอิเล็กทรอนิกส์(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เฉลิมพล พลมุข. (2557). *การพนันกับสังคมไทย*. มติชนรายวัน. วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2557.
- ทรงศรี ด่านพัฒนาภูมิ. (2550). *ทัศนคติและพฤติกรรมการพนันเล่นหวยของประชาชนคนกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2539). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ กุฬพานิช. (2550). *คำสอนในพุทธศาสนาที่มีต่อการพนัน(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. (2536). *สังคมวิทยา ว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิทักษ์พงษ์ พันธะประยูร. (2557). *ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 กับการพนันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- วิชญ์ศุทธิ์ เมาระพงษ์. (2557). สร้างกลไกการยอมรับด้วย Stakeholder Analysis. *TPA News*, 18(205), 8-9.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2554). *นโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย หาญหิรัญ และจิตรลดา ไหมศาสตร์. (2551). การวิเคราะห์พฤติกรรมความเสี่ยงของการพนันฟุตบอล. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับสาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*, 5(1), 10-24
- สรเสรี ปิ่นทอง. (2553). *ทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ต่อปัญหาการปราบปรามการพนันทายผลฟุตบอลในเขตพื้นที่รับผิดชอบ(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ รุ่งเรือง. (2555). *การใช้บังคับกฎหมายการพนันหวยเถื่อน(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุระชัย ชูผกา. (2557). *รายงานการสังเคราะห์ความรู้เรื่องการพนันในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระหว่างปี 2555-2556*. นนทบุรี: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- สุริยะ พวงสมบัติ. (2550). *การพนันฟุตบอลของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒนา ไพรแก่น. (2551) *ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการติดการพนัน: กรณีบ่อนไฟ่ ศึกษาอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหิดล
- เสน่ห์ จัยโต. (2540). *ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ*. ใน *มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารการสอน ชุดวิชา 33303 นโยบายสาธารณะและการวางแผนหน่วยที่ 1-7*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- Anderson, J. (1994). *Public Policy Making*. New York: Houghton Mifflin.
- Dunn, W. N. (1994). *Public Policy Analysis: An introduction*. (2nd ed.) New Jersey: Prentice-Hall.
- Dye, T. (1978). *Understanding Public Policy*. (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall

Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (2000). *Organization Behavior Structure Process*. (10th ed.). New York: McGraw –Hill.

Sharon, S. B., & Saul, M. K. (1996). *Social Psychology*. (3rd ed.). Boston: Houghton Mifflin.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An introduction Analysis*. (3rd ed.) New York: Harper & Row.